

9° Qui poenitentem post confessionem oculo torvo aspicit, non eum alloquitur, sicut prius facere solebat, et ostendit verbis durioribus, ge-

ut aliquam sententiam comparative appellare possit *strictiorem*, quam tamen perperam *strictam* diceret. Et exemplum prostat in praesenti quaestione etiam quoad S. Alphonsum; nam doctrinam ipsius, quod sigillum frangat confessarius, qui dicit *in hoc aut illo monasterio commissum fuisse grave peccatum, strictiorem* dicere licebit prae sententia Escobarii aut Aversae, qui id negant; at nequaquam licet illam *strictam* appellare. Pari modo *laxiorem* verissime dicemus communem sententiam quoad absolvendos recidivos, prae sententia S. Alphonsi, ut alias vidimus; at male quis inde concluderet, communem sententiam a nobis tamquam *laxam* damnari. Eiusmodi autem sensu comparativo opinionem Concinae, a S. Alphonso adoptatam, in *Nota dici laxiorem*, inde etiam manifestum fit, quod ibidem alii Auctores exhibentur *constitentes, se laxiorem prae aliis viam hac in re tenuisse*. Prorsus enim male quis inferret, eos Auctores igitur fateri, se *doctrinam laxam* tenuisse.

At verum ne est contrariam esse theologorum doctrinam opinioni Concinae a S. Alphonso adoptatae, nempe si confessarius dicat, *se (in confessione) audivisse peccatum Religiosi cuiusdam Ordinis*, non frangi sigillum?

Claritatis et brevitate gratia turbam magnam Auctorum qui pro sententia Concinae citari solent, in varias classes partiamur. Primi itaque prodeant septem, Mendo, Mazzotta, Billuart, Leonard. Iansen, Gotti, Reuter, et Cuniliati; textus, mere dicunt cum S. Alphonso, *sigillum violari*, si confessarius dicat, *Religiosum ex tali Conventu sibi confessum esse grave peccatum*. — Brevis esto responsio, *Concedo Antecedens; Nego Consequentiam*. Nam sic arguitur: Isti AA. damnant, si reveletur peccatum *Religiosi*

ex tali Conventu, ergo non damnant, si reveletur, peccatum *Religiosi ex tali Ordine*. Perperam profecto. Unica conclusio vera ad summum haec esse posset: Ergo *alteram quaestionem non tangunt*. Sed neque hoc verum est omnino. Nam rationes, quae pro priori casu afferuntur, nempe *gravamen poenitentis, odium confessionis, infamia consequens, et scandalum*, etiam in posteriori casu locum habent. Ergo tacite, sed implicite et alterum casum comprehendunt.

Succedant tredecim alii, Coninck, Bonacina, Laymann, Palaus, Trullench, Tamburini, Sporer, Salmanticenses, Gotti, Reuter, Struggl, Cuniliati, Henricus a S. Ignatio. Horum textus, habent, confessarium, qui dicat, *in tali loco gravia peccata committi*, damnandum, *si de loco non valde amplo agatur*; secus *si de loco amplo, v. gr. de magna civitate*. — Resp. *Concedo Antecedens; Nego consequentiam et paritatem*. Neque enim, uti patet, ratio gravaminis, scandali, et infamiae consequentis eiusmodi revelationem par est in utroque casu. Numquid enim animo pariter aequo Religiosi cuiusdam Ordinis hanc revelationem ferre possunt, ac magnae cuiusdam Urbis cives?

Accedunt octo, Valentia scilicet, Herinck, Lopez, Iansen, Henricus a S. Ignatio, Antonius Fernandez, Ioannes Corradus, et Aversa, quorum textus, mere ferunt, *sacramentale sigillum non violari, si nullo modo indicetur persona, licet reveletur peccatum in confessione auditum*. — Resp. Haec assertio per se nimis probat. S. Alphonsus (lib. 6. n. 654.) scribit: *Verius frangit sigillum confessarius, qui dicit, religiosum ex tali conventu sibi confessum esse grave peccatum*. Vides violatum esse sigillum, licet non reveletur persona? Et rursus (ibid.) idem S. Doctor ad quaestionem, *An con-*

sibus, aut tota agendi ratione, se recordari de eius peccatis, de iis actu cogitare, et eum minoris, quam antea, facere.

fessarius violet sigillum, si asserit in aliquo loco gravia crimina perpetrari, quae ipse audierit in confessione, respondet: *Sententia communissima et longe probabilior docet, quod si oppidum sit parvum (puta si non constet tribus millibus hominum circiter) tunc violatur sigillum. Ratio, quia licet tunc non reveletur persona, tamen cum revelatio emanet in infamiam totius communitatis, redundat etiam in gravamen poenitentis, qui illius communitatis est membrum; et ideo ex tali revelatione redderetur ei odiosa confessio. Secus vero si oppidum sit amplum, et crimina sunt publica*. Ergo praedicta assertio vera est, si positive sumatur dicendo: *violat sigillum confessarius, qui revelat etiam personam*; minime vero, si sumatur negative, dicendo: *Nunquam frangitur sigillum, si non reveletur etiam persona*. Esto itaque responsum: *Distinguo Antecedens*: Si nulla alia accedat causa, ob quam sigillum frangatur, *Transeat*; secus, *Nego*. Atqui in casu nostro, *licet tunc* (ut docet S. Alphonsus) *non reveletur persona, tamen cum revelatio emanet in infamiam totius communitatis, redundat etiam in gravamen poenitentis, qui illius communitatis est membrum, et ideo ex tali revelatione redderetur ei odiosa confessio. Ergo Nego consequentiam*.

Quatuor supersunt, *Candidus* nimirum, Escobar, Stoz et Roncaglia. Verum de Escobar satis iam superius dictum est. Vincentius Candidus vero (disquis. 24. *De Confess.* art. 10. dub. 8.) utique loquitur de *Monasterio*; sed in oppositam it sententiam, ac ipsi S. Alphonsus post Escobarium attribuat. En eius verba: *Dico decimo tertio: Si vero Confessarius loquatur de aliquo loco non valde*

*amplo, aut si de aliquo Monasterio, in quo audivit Confessiones, dicat, gravia scelera in eo committi, videtur frangere sigillum confessionis; nam fieri potest, ut non levis suspicio de aliquo particulari concipiatur, et aliqui iacturae famam (sic mendose pro iacturam famae) patiantur. Videatur D. Antoninus, et Coninckius; utitur nimirum Candidus eadem ratione, quam et S. Alphonsus pro sua eadem sententia affert, inquit (lib. 6. n. 654. dub. 2.): Ratio, quia tunc singuli illius Conventus detrimentum patiuntur. Et sic pariter Confessarius violabit sigillum, si dicat in Conventu illo talia peccata committi. Absit, ut S. Doctorem Alphonsum hic incusemus; quippe qui has allegationes mere exscripsit ex Escobario. Stoz affertur, quia (*Trib. Poenit.* p. 2. n. 227.) *nisi delicta sint publica et notoria, vel nisi communitas sit talis et tam magna, ut prudenter omnes iudicare possint, eam non carere eiusmodi zizaniis, non excusat a crimine infamandi iniuriose communitatem, nec a peccato contra charitatem, immo nec a violatione sigilli ob periculum ne personae quoque innotescant, maxime si locus aut coetus Regularium... non sit amplus et numerosus*. Hinc forte velles concludere, omnia haec incommoda abesse, si coetus Regularium sit amplus et numerosus. — Resp. *Distinguo*: Quod Stoz intermiscet etiam coetum non amplum Regularium, potest admitti quoad periculum revelandi personam, *Transeat*; intelligi potest etiam quoad iniuriam infamandi, et insuper quoad confessionem odiosam reddendam, *Nego*. Subiicit enim idem Stoz cum Dicastillo, *hoc ex eo quoque esse contra sigillum, quia confessionem plane reddit odiosum*. Neque*

479. **Quaesita.** — **QUAER.** 1° *An possit Confessarius Communionem negare poenitenti, cui prius absolutionem negavit, si hic ad sacramentum accedat?*

Resp. Neg. Etiam si occulte petat, quia Confessarius notitia confessionis ad agendum externe contra poenitentem uti nequit (26). — S. Ligorius n. 658., et alii contra aliquos.

QUAER. 2° *An frangat sigillum, qui dicit tale vitium regnare in civitate vel pago, aut ibi gravia crimina committi?*

Resp. Disting. Affirm., si locus sit satis angustus, v. gr. si non constet tribus hominum millibus circiter. *Secus*, si oppidum sit amplum, et crimina publica saepius ibi patrentur. — S. Ligor. n. 654., et alii communissime.

480. — **QUAER.** 3° *An praedicatores uti possint notitia confessionis ad loquendum de iis, de quibus non cogitassent, nisi confessiones audivissent?*

enim negabis, etiam Regularibus, quinimo multo magis Regularibus, quam aliis, odiosam evasuram confessionem, si noverint aut suspicentur fore, ut ex eorum sacramentali confessione occasionem confessarius totum proprium Ordinem infamandi sumpturus sit. De Roncaglia demum, cuius assertio videtur associanda assertioni Danielis Concinae, nihil opus est iis addere, quae de hac opinione in Nota dicta sunt.

Dices doctrinam S. Alphonsi in hac materia, et nominatim sententiam modo expositam, quam S. Doctor rationabilem censet, et P. Ballerini acerrime impugnat, non tantum non laxam, sed potius rigidiorum esse illa, quam permulti DD., etiam rigidissimi, ut Alexander Natalis, et Henricus a S. Ignatio, tenent. — *Resp.* Non apparet profecto, cur aut Natalis Alexandri, aut Henrici a S. Ignatio sententia circa praesentem quaestionem laxior ab iis prae Concinae et S. Alphonsi opinione dicatur, si quidem haec S. Doctoris opinio, prouti ab ipso effertur, et in se inspiciatur. Quidquid de hoc sit, quandoquidem duobus hisce Auctoribus, quos hic rigidissimos vocas, adscribis, quod doctrinam teneant laxiorem opinione S. Alphonsi, quam perquam benignissimam, ac

prope plus aequo benignam quis diceret, enimvero iam habes exemplum aliquod Auctorum, qui communiter ut rigidiores habentur, et qui alioquin non raro in illas laxitates declinaverint, quas nemo inter benignissimos admisit unquam. Et caeterum plurima quidem eiusmodi exempla videre poteris apud AA., ubi calumniam diluunt impactam benignae, ut ipsam S. Alphonsus appellat, sententiae circa usum opinionis probabilis, quasi haec foret laxitatum scatebra. Ibi enim ob oculos rigidiorum adversantium ponunt laxitates obvias apud eos scriptores, qui rigidioris sententiae asseclae iactari solent. Sed his immorari praesentis instituti non est.

(26) Exceptionem addit De Lugo (disp. 23. n. 126.), si publicus sit peccator. Posset tamen (inquit) Confessarius meretricem vel usurarium publicum repellere ab Eucharistia in publico ex notitia, quam extra confessionem habet de illius peccato publico. Quod si dicat: iam tibi confessus sum; potest respondere: Debet tamen constare Ecclesiae per satisfactionem publicam de tua emendatione, quod adhuc non constat.

Resp. Affirm., secluso revelationis periculo, et poenitentium gravamine. — Ita communiter cum S. Lig. n. 654. — Elbel, n. 525. — Ratio est, 1° quia nemini gravamen esse potest quod aliquando Sacerdotes se dirigant in concionibus ex notitia confessionis, modo *hic et nunc* gravamen illud non adsit: possunt igitur *generatim* invehiri in vitia, quae occulte grassantur; 2° quia pro Confessario hoc esset onus nimis grave; semper enim timeret, ne concionando confessionis notitia uteretur. Caveat tamen Confessarius, ne loquatur publice de peccatis omnino particularibus unius vel alterius poenitentis, praesertim si sermonem habeat coram aliqua parva communitate, v. gr. in monasterio Monialium, etc.; quia tunc facile gravamen induci posset. — Elbel, *ibid.*

481. — **QUAER.** 4° *An Sacerdos, qui ex confessione novit sibi parari insidias, possit fugere, aut alio modo damnum praecavere?*

Resp. 1° *Affirm.*, si ex tali cautione minime manifestetur aliis peccatum accusatum, nec ullum gravamen poenitenti afferatur. — Ita S. Lig. n. 659. — Lugo disp. 23. n. 108. etc.

Resp. 2° *Neg.*, si fugere nequeat, quin aliquo modo manifestet peccatum aliquod accusatum fuisse a poenitente. Ratio est, quia fuga illa esset indirecta revelatio peccati confessi; et licet Confessarius fugam simularet ex aliquo praetextu, semper tamen rationabilem suspicionem peccati declarati praebet. — S. Lig. *ibid.*, et alii. Monet tamen Lugo, d. 23. n. 110., experientiam ostendere, nunquam revelationem etiam indirectam necessariam esse ad ea pericula effugienda, cum vel ex licentia poenitentis vel aliis modis obviari iis possit absque sigilli fractione.

482. — **QUAER.** 5° *An Superiores uti possint notitia confessionis ad gubernationem externam, si nullo modo appareat quod ex illa notitia se dirigant?*

Resp. Neg. OMNINO cum S. Lig. n. 656., et aliis communiter contra aliquos veteres Theologos, qui sententiam affirmativam defendebant. — Ratio est, quia evidenter hoc cederet in gravamen poenitentium: et qui nossent talem doctrinam passim doceri, a confessione retrahi possent.

Constat etiam ex variis Decretis SS. Pontificum, praesertim Clem. VIII. Decreto 26. Maii anni 1594. pro Regularibus, in quo dicitur: *Tam Superiores pro tempore existentes, quam Confessarii qui postea ad superioritatis gradum fuerint promoti, caveant DILIGENTISSIME ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in confessione habuerunt, ad exteriorem gubernationem utantur.* Apud S. Lig. n. 656. Quamvis autem hoc Decretum latum fuerit pro Regularibus, ad omnes Superiores extendi debet, cum eadem ratio, quae urget pro Regularibus, etiam pro saecularibus valeat.

Constat etiam ex Decreto S. Congr. Inquisitionis edito auctoritate

Innocentii XI. anni 1682. quo proscripta fuit sequens propositio: *Scientia ex confessione acquisita uti licet, modo fiat sine directa aut indirecta revelatione, et gravamine poenitentis, nisi aliud multo gravius ex non usu sequatur, in cuius comparatione prius merito contemnatur.* Addit Pontifex, Confessarios nullo modo posse uti tali doctrina, etiam seclusa quacumque revelatione.

483. — QUAER. 6° *An saltem quandoque, vel quandonam Confessarius uti possit notitia confessionis?*

Resp. Iuxta omnes Theologos id potest in sequentibus casibus: 1° ad orandum pro poenitente, vel benignius erga ipsum agendum: 2° ad consulendos libros, vel sapientes, prudenter tamen, secluso revelationis periculo; 3° ad se dirigendum per experientiam ex confessionibus acquisitam, v. gr. ad rigorem temperandum, et ad se dirigendum ex confessione unius ad alios prudenter interrogandos, vel instruendos, nullam dando prioris confessionis suspicionem; 4° ad reformandos proprios mores, ad corrigendos proprios defectus, aut ad melius fungendum suo officio, v. gr. ad socordiam exuendam, vigilantius in subditos invigilandum, seclusa revelationis suspitione, etc., quia quisque tenetur defectus suos corrigere statim ac ad eos advertit; nec potest ullus poenitens rationabiliter offendi, quod Confessarius ob audita in confessione vitam in melius mutet. — S. Lig. n. 637.

Conclusio. In re tam gravi, et adeo periculosa, summopere cautus esse debet Confessarius, ne verbum ullum proferat, aut quidpiam agat aut innuat, unde sequi possit odium etiam minimum Sacramenti, gravamen poenitentis, aliorum quorumlibet offensio vel scandalum. Sit igitur *prudens* et *discretus* non in sermonibus solum, sed in tota sua agendi ratione. Oret frequenter cum *Psalmista* (Ps. 140. v. 3.): *Pone, Domine, custodiam ori meo, et ostium circumstantiae labiis meis;* vel cum *Sapiente* (Sap. c. 9. v. 4.): *Da mihi sedium tuarum assistricem sapientiam.*

TRACTATUS

DE EXTREMA UNCTIONE

CAPUT I.

DE NATURA ET EFFECTIBUS EXTREMAE UNCTIONIS

484. — I. Extrema Unctio definitur Sacramentum novae legis a Christo institutum ad conferendam salutem animae, vel etiam corporis, aegroto vita periclitanti, per unctionem Olei benedicti et orationem Sacerdotis.

Extrema Unctio est verum novae legis Sacramentum. Constat, 1° quia est signum sensibile, conferens gratiam, et a Domino Iesu Christo institutum. Ratio enim signi satis patet per unctionem et orationem Sacerdotis. Quod conferat gratiam, constat ex eius effectibus. Institutio autem divina demonstratur apostolica traditione. Promulgatum fuit praesertim a S. Iacobo in Epistola catholica, V. 14. et 15., ubi dicitur: *Infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros Ecclesiae; et orent super eum, ungentes eum oleo...; et oratio Fidei salvabit infirmum, et alleviabit eum Dominus; et si in peccatis sit, remittentur ei.*

Constat 2° ex definitione *Conc. Trid.*, sess. 14., de *Extrema Unctione*, ubi sic dicitur: *Si quis dixerit, Extremam Unctionem non esse vere et proprie Sacramentum a Christo Domino nostro institutum, et a beato Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantum acceptum a Patribus, aut figmentum humanum, anathema sit.*

485. — II. Effectus Sacramenti Extremae Unctionis sunt 1° Gratia sanctificans cum gratiis actualibus Sacramenti propriis, quae mirifice iuvant ad recreandum infirmum, eumque confirmandum contra diaboli tentationes.

2° Remissio omnium peccatorum nondum remissorum, etiam mortalium. Constat ex textu S. Iacobi supra citato: *Et si in peccatis sit, remittentur ei.* Hinc Sacramentum Extremae Unctionis est quidem primario Sacramentum *vivorum*, sed secundario est Sacramentum *mortuorum*, nempe in hypothesi status peccati. Remittit certo venialia primario et *per se*; *probabilius* autem eodem modo etiam mortalia remittit. — S. Lig. n. 731.